

Växjö Energi AB
Box 497
352 41 VÄXJÖ

Ifrågasatt konkurrensbegränsning gällande kommunal bredbandsverksamhet – Växjö Energi AB

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket avskriver ärendet från vidare handläggning.

Bakgrund

Den 23 oktober 2009 inkom ett klagomål till Konkurrensverket rörande Växjö Energi AB:s ("VEAB") bredbandsverksamhet. Klaganden, som är både kund och konkurrent till VEAB, är av uppfattningen att VEAB tillämpar en högre prissättning mot konkurrenter än gentemot slutkunder, vilket begränsar konkurrenternas möjligheter att konkurrera på slutkundsmarknaden. Klaganden har beskrivit två situationer där VEAB påstås ha tillämpat en konkurrensbegränsande prissättning.

Den 24 maj 2010 inkom klaganden också med information om att det kommunala fastighetsbolaget hade för avsikt att teckna ett exklusivt nyttjanderättsavtal med VEAB vilket skulle innebära att andra operatörer måste använda sig av VEAB:s nät vid leverans av slutkundstjänster. Klaganden ifrågasatte också VEAB:s verksamhet som kommunikationsoperatör utanför den egna kommunen.

Klagomålet utreddes inledningsvis inom ramen för ärende dnr 597/2009. Ärendet skrevs av den 29 juni 2010. Samma dag beslutade Konkurrensverket att inom ramen för ett initiativärende utreda vidare vissa av de frågor som hade aktualiserats. Vad som har utretts inom aktuellt ärende är om VEAB:s prissättning och VEAB:s drift av nät i annan kommun samt VEAB:s agerande i samband med överenskommelsen med det kommunala fastighetsbolaget står i strid med 3 kap. 27 § eller 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579), KL. Konkurrensverket har inte funnit skäl att utreda om de aktuella beteendena strider mot 2 kap. 1 § KL.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

Ärendet

Inledning

VEAB är ett helägt dotterbolag till Växjö Kommunföretag AB, som i sin tur är ett helägt dotterbolag till Växjö kommun. VEAB har bland annat ansvar för att bygga och drifva nät samt anläggningar för it-överföringar. VEAB:s affärsområde Wexnet är ansvarigt för bredbandsverksamheten. Wexnet är också namnet på VEAB:s öppna fibernät.

VEAB:s prissättning gentemot konkurrent jämfört med mot slutkund

Konkurrensverket har utrett VEAB:s prissättning vid Regionförbundet Södra Smålands ("Regionförbundet") upphandling av kapacitetsförbindelser mellan fem kommunhus inom Kronobergs län i samband med uppbyggnaden av ett intranät. VEAB vann upphandlingen och klaganden kom på andra plats.

För att kunna delta i Regionförbundets upphandling vände sig klaganden till VEAB för att hyra fiber och kapacitet för viss sträcka i Växjö. Denna sträcka ingick inte i det som Regionförbundet efterfrågade men var nödvändig för att klaganden skulle kunna lämna anbud i upphandlingen. Klaganden anser att det pris som VEAB lämnade avseende denna sträcka var högre än det pris som VEAB offererade Regionförbundet per sträcka i upphandlingen och att detta utgör diskriminerande alternativt annan oskälig prissättning.

Konkurrensverket har också utrett prissättningen i en prisoffert som lämnades av VEAB på uppdrag av BIVA Bredband i Värmdö AB i september 2009. Offerten rörde sträckan Alvesta – Växjö. Klaganden anser att bolaget fick betala mer för denna sträcka än vad Regionförbundet fick betala för motsvarande sträcka i upphandlingen.

VEAB:s drift av nät i annan kommun

VEAB är kommunikationsoperatör i stadsnäten i Aneby och Uppvidinge samt i Tingsryds orts- och landsbygdsfibernät och AB Lessebo Fastigheters nät. Verksamheten består huvudsakligen i att drifva nätet och förmedla samt leverera bredbandstjänster till slutkunderna.

Överenskommelsen med det kommunala fastighetsbolaget

I slutet av maj 2010 fick Konkurrensverket information om att det kommunala fastighetsbolaget Videum AB ("Videum") hade för avsikt att teckna ett exklusivt nyttjanderättsavtal med VEAB avseende Videums fastighetsnät. Avtalet skulle få till innebörd att andra operatörer måste vända sig till Wexnet för leverans av slutkundstjänster. Konkurrensverket fick också uppgifter om att internet skulle ingå i hyresgästernas hyra.

Under utredningens gång har VEAB ingått nyttjanderättsavtalet med Videum. Avtalet innebär att Videums hyresgäster kan välja tjänsteleverantör och hastighet på tjänster ur Wexnets utbud. Avtalet berör enligt uppgift fyra fastigheter eller ca

120 hyresgäster. Det har framkommit att internet ska ingå i hyran endast för en del av hyresgästerna. Annan operatör med tillgång till annan parallell infrastruktur i fastigheterna får mot en avgift istället använda sig av denna infrastruktur.

Skäl för beslutet

Inledning

Enligt 3 kap. 27 § KL kan Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket förbjuda en kommun att tillämpa ett visst *förfarande* om detta snedvrider, eller riskerar att snedvrida, förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller om det hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas för förfaranden som är försvarbara från allmän synpunkt.

Enligt samma lagrum kan Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket förbjuda en kommun att bedriva en viss *verksamhet* om denna snedvrider, eller riskerar att snedvrida, förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden, eller om det hämmar, eller är ägnat att hämma, förekomsten eller utvecklingen av sådan konkurrens. Förbud får dock inte meddelas verksamhet som är förenlig med lag.

Enligt 3 kap. 28 § KL gäller detsamma ett förfarande eller en verksamhet i en annan offentlig aktör om en kommun har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande över den juridiska personen exempelvis genom ägarskap.

Som exempel på förfaranden som kan omfattas av 3 kap. 27 § KL nämns i förarbetena till regeln bland annat diskriminering och förfaranden som är selektiva. Om det under utredningens gång skulle framkomma att något av de ständiga förbuden i KL har överträtts, bör ett ingripande istället ske med stöd av något av dessa.¹ Enligt 2 kap. 7 § KL kan missbruk bestå i att tillämpa olika villkor för likvärdiga transaktioner, varigenom vissa handelspartner får en konkurrensnackdel. Alternativt kan missbruk bestå i att tillämpa lika villkor för olikvärdiga transaktioner.

VEAB:s prissättning gentemot konkurrent jämfört med mot slutkund

Konkurrensverket har utrett om prissättningen kan utgöra missbruk av dominerande ställning enligt 2 kap. 7 § KL alternativt utgör ett sådant förfarande som kan förbjudas enligt 3 kap. 27 § KL.

Klaganden hävdar att företaget har fått betala mer för sina tjänster än vad Regionförbundet har fått betala för sina efterfrågade tjänster. Detta påstående vinner stöd av inlämnade offerter.

¹ Prop. 2008/09:231, s. 43

Det kan inledningsvis konstateras att det rör sig om två påstådda förfaranden som inträffade under hösten 2009. Under utredningen har det också framkommit att det på marknaden finns andra potentiella leverantörer vid sidan av VEAB.

För att förfarandet skall kunna utgöra prisdiskriminering eller marginalklämning, krävs att de efterfrågade tjänsterna är likvärdiga. Det har framkommit omständigheter i utredningen som talar för att tjänsterna inte är att betrakta som likvärdiga. Bland annat har de efterfrågade tjänsterna rört olika sträckor samt sannolikt också olika förädlingsgrad och användningsområden. Det har vidare framkommit uppgifter som talar för att de tjänster som var nödvändiga för att klaganden skulle kunna delta i upphandlingen och leverera kapacitetsförbindelser till Regionförbundet hade kunnat köpas från annan leverantör, fast till ett högre pris.

Mot denna bakgrund bedömer Konkurrensverket att det saknas tillräckliga skäl för att utreda denna del av ärendet vidare, vare sig mot bakgrund av förbudet mot missbruk av dominerande ställning eller mot bakgrund av regeln om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

VEAB:s drift av nät i annan kommun

Konkurrensverket har utrett om VEAB:s verksamhet som kommunikationsoperatör i Aneby, Uppvidinge, Tingsryd och Lessebo är en sådan verksamhet som kan förbjudas enligt 3 kap. 27 § KL.

Det konstateras att VEAB bedriver verksamhet utanför sin egen kommun. Enligt den s.k. lokaliseringsprincipen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) skall en kommunal angelägenhet för att vara kompetensenlig ha anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Enligt Konkurrensverkets bedömning kan VEAB:s verksamhet som kommunikationsoperatör utanför den egna kommunen stå i strid med lokaliseringsprincipen.

Vad avser effekterna för konkurrensen, bör följande tas som utgångspunkt. När det gäller en verksamhets effekter på konkurrensen, är det enligt förarbetena viktigt att *i det enskilda fallet* ta ställning till om beteendet skadar drivkrafterna till konkurrens samt själva mekanismerna på marknadsplatsen. Vissa beteenden kan vara neutrala för konkurrensen på marknaden och bör därför inte omfattas av regeln. Så kan det exempelvis vara där det finns ett bristande kommersiellt utbud.²

Enligt Konkurrensverkets uppfattning måste i detta ärende följande faktorer tas i beaktande. Det rör sig om nät av begränsad omfattning och med begränsade anslutningsmöjligheter. Kontakter med marknads aktörer tyder på att det finns ett lågt incitament för att vara verksamma i dessa kommuner. Vad avser driften

² Prop. 2008/09:231, s. 36-37

av nät i Tingsryds kommun kan tilläggas att kommunfullmäktige har beslutat att upplåta sitt öppna ortsfibernät och stamfibernät på landsbygden för kommunikationsoperatörer på marknaden vid anmält intresse.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Konkurrensverket att det saknas tillräckliga skäl för att utreda denna del av ärendet vidare.³

Överenskommelsen med det kommunala fastighetsbolaget

Vad gäller frågan om VEAB:s agerande i samband med överenskommelsen med det kommunala fastighetsbolaget utgör ett sådant förfarande som omfattas av 3 kap. 27 § KL, gör Konkurrensverket följande bedömning.

Överenskommelsen mellan VEAB och det kommunala fastighetsbolaget rör endast fyra fastigheter och hindrar inte annan operatör med tillgång till annan parallell infrastruktur i fastigheten att mot en avgift använda sig av den parallella infrastrukturen istället för det kommunala fastighetsbolagets fastighetsnät. Enligt Konkurrensverkets bedömning saknas det därför även i denna del tillräckliga skäl för att utreda och driva ärendet vidare.

Hur ni kan gå vidare

De företag som berörs av detta beslut kan vända sig till domstol för att få saken prövad.

En talan rörande konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller rörande missbruk av dominerade ställning enligt 2 kap. 7 § konkurrenslagen väcks vid Marknadsdomstolen.

³ Notera Konkurrensverkets pågående ärende dnr 378/2010 – ifrågasatt konkurrensbegränsning gällande bredband (Västerås), där frågan om kommunal verksamhet som kommunikationsoperatör utanför egen kommun utreds.

En talan om förbud för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet enligt 3 kap. 27 § konkurrenslagen väcks vid Stockholms tingsrätt.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrenssakkunniga Rebecca Havgärde.

Dan Sjöblom

Rebecca Havgärde

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats

Kopia till: Net at Once Sweden AB
Box 177
351 04 VÄXJÖ